

Suomen Valtiosäätyjen Pankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Kansaneduskunnan Pankkivaliokunnalle,

käsittävä vuodet

1905—1906.

HELSINGISSÄ,

FRENCKELIN KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖ, 1907.

Suomen Valtiosäästjen Pankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Kansaneduskunnan Pankkivaliokunnalle

1905-1906

Suomen Pankin tilaa vuosina 1905—06 käy parhaiten arvosteleminen edellisenä aikana ja mainittuina vuosina valinnutta yleistä taloudellista asemaa käsittelevän yleiskatsauksen pohjalla.

Se syvä aallonpohja, johon maailmanmarkkinat olivat tämän vuosisadan alussa painuneet ja joka on meilläkin ollut huomattavana, erittäinkin puutavaramarkkinain tukalassa asemassa vuonna 1901 ja osan vuotta 1902, tasoittui vähitellen ja asema parani ilmeisesti. Tämä paraneminen, jota jatkui vuonna 1905, saavutti viimeksi kuluneena vuonna kannan, joka kenties merkitsee tämän ajanjakson huippukohtaa. Useimmissa viljantuotantomaissa saatu runsas vuodentulo, joka oli miltei runsaampi kuin jo vuonna 1905 saatu, sekä teollisuuden yleinen elpyminen, erittäinkin Amerikassa ja Saksassa, olivat olojen tunnusmerkit. Mutta tämän ohella myös pääoman tarve lisääntyi ja pääoma tuli päivä päivältä niukemmaksi ja kalliimmaksi. Rahanniukkuutta lisäsivät myöskin europalaisten vakuutuslaitosten melkoiset sitoumukset ja niiden nojalla niille asetetut suuret vaatimukset San Fransiskon ja Valparaison tuhoutumisen jälkeen sekä Europan ulkopuolisten rahamarkkinain lisääntymistään lisääntyneen kullin tarve. Saksan teollisuuden viimeaikaisena kukoistuskautena on uusiin tehdaslaitoksiin ja vanhempain tehdaslaitosten parantamiseen sidottu sängen tuntuvia rahamääriä, jotka kenties eivät ole aivan oikein suhtautuneet kansallisomaisuuden lisääntymiseen, vaan ovat astuneet etujän askelleen, joka tosin takaa Saksan teollisuudelle etevän sijaan maailmanmarkkinoilla, mutta joka nykyhetkenä on kärjistänyt asemaa. Sitä vastoin ovat Saksan arvopaperimarkkinat, jotka muutoin mielellään liikkuvat teollisuuspaperilla, pysyt-

Johtava katsaus rahamarkkinoihin.

täytyneet pidättyvällä kannalla eivätkä sentähden ole vetäneet puoleensa uutta pääomaa. Tätä todistavat vuodesta 1905 lähtien uusiintuneet ensiluokkaistenkin teollisuuspaperien kurssin laskeumiset, siitä huolimatta että ne ovat antaneet lisääntyntä, vaikkakin varovasti laskettua osinkoa.

Tässä kosketeltu joutilaan pääoman vilkas kysyntä on ulottanut vaikutuksensa meillekin, ja maamme rahalaitokset ovat sentähden voineet, erittäinkin viimeksi kuluneena vuosipuoliskona, tehdä edullisia sijoituksia ulkomaalle, etu, jonka kääntymistä vahingoksi kuitenkin on ollut varottava.

Yksin ajoin — vuosina 1905 ja 1906 — on maamme liike-elämä jatkunut pahemmista häiriöistä, mutta siinä ei myöskään ole huomattavana mainittavampaa kehitystä, vaikka vuodentulo oli hyvä kumpaisenakin vuonna ja se lisäsi ostokykyä, josta sekä tuonti että omien teollisuustuotteitten menekki ovat todistuksena. Syynä siihen että kehitys tästä huolimatta oli vähäinen, on osaksi se, että on ollut tarpeen jonkun aikaa koota voimia vastikään päättyneen ajanjakson jälkeen, joka vaikutti kaikilla aloilla painostavasti ja ehkäisevästi, tehden puutavarojen vastikään mainitun tilan vielä ahtaammaksi, osaksi maamme ja Keisarikunnan välisten kauppasuhteitten epäedullinen käänne sekä epävarmuus, jota on vallinnut ja edelleen vallitsee yhteiskunnallisella alalla ja joka estää arvioimasta uusien yritysten mahdollisuuksia varmalla pohjalla. Arveluita ei ole kyennyt poistamaan ulkomaisen viennin lisääntynyt arvokaan, joka on kylläkin voimakkaasti kehottanut perustamaan uusia yrityksiä tai kehittämään ja parantamaan ennestään olevia, mikä kaikki olisi ollut omansa lujittamaan maamme työläästi saavuttamaa sijaa maailmanmarkkinoilla tavaroille, joita valmistetaan maassamme runsaasti käytettävänä olevista raaka-aineista.

Tämän pidättyväisyyden johdosta ovat kotimaiset rahamarkkinat voineet tyydyttää kaikki oikeutetut tarpeet, mutta samalla ilmenee se omituisuus, että korkomäärät suurin piirtein katsottuina ovat pysyneet muuttumattomina. Se seikka että Suomen Pankki on näinä kahtena vuonna pysyttänyt lainanantokoron samalla tasolla, ei ole johtunut siitä, että olisi tahdottu torjua pankin vararahastoihin kohdistuvia vaatimuksia ja siitä aiheutuvaa käyttämättömän setelinanto-oikeuden vähenemistä, vaan on selitettävissä siten, että pankin on täytynyt mahdollisimman suuressa määrässä ottaa varten muita asianhaaroja, joista, jollei niihin olisi kiinnitetty tarpeellista huomiota, olisi voinut koitua vaaraa maamme talou-

delliselle elämälle. Suomen Pankki ei voi korkopolitiikkaansa määrätessään pitää ohjeenaan yksinomaan, eipä edes etujassakaan, huolenpitoa omasta lainausliikkeestään sanan ahtaammassa merkityksessä, sillä yksityisten rahalaitosten merkitys on vähitellen kasvanut ja ne antavat nyttemmin liike-elämälle liikepääomaa paljoo suuremmissa määrin kuin aikaisemmin; ja luonnollisesti on valtiopankin asema sen kautta jonkun verran muuttunut. Pankilla on tosin edelleenkin tarkoituksena „maan raha-asiaiden pitäminen vakavalla ja turvallisella kannalla sekä maan rahaliikkeen edistäminen ja helpottaminen“, mutta kehittyneissä oloissa käy tämä tehtävä mutkalliseksi ja siihen vaikuttavat uudet tai muuttuneet tekijät. Kun yksityispankkimme harjoittavat laajaa talletusliikettä kooten säästyneen liikkuvan pääoman tehdäkseen sen taas hedelmälliseksi antamalla sen maanviljelyksen, kaupan ja teollisuuden käytettäväksi, on tämän liikkeen ilmiöitä tarkoin seurattava. Ja kun, niinkuin jo huomautettiin, yksityispankkien lainananto asettaa valtiopankin varjoon, täytyy tämän korkomääränsä sovitellessaan noudattaa kaikkea mahdollista varovaisuutta. Valtiopankin korkomäärien alentamisesta — niin paljon kuin pankin oma tila sitä vaatisikin — olisi epäilemättä seurauksena että yksityispankeille tehtäisiin samaan suuntaan käyviä vaatimuksia käyttäjänsä puolelta ja ne havaitsisivat välttämättömäksi nekin alentaa lainanantokorkoaan, josta useimmissa tapauksissa seuraisi lainanottokoron aleneminen. Mutta täten voitaisiin aikaansaada vähenemistä talletusten kertymisessä, erittäinkin kun ulkomaan korkea korkokanta houkuttelee lähettämään pääomaa maasta. Tällainen vaara on esimerkiksi 1906 vuoden jälkipuoliskolla voinut olla uhkaamassa. Tosin on siinä koronerotuksessa, jota yksityispankit pitävät voimassa lainanoton ja lainanannon välillä, toistaiseksi olemassa asteikko pienempään vaihtelujen tasoitusta varten, mutta tämä varsin rajoitettu keino ei tyydytä suurempia tarpeita; ja rahaliikkeen kasvaessa kehitys myös epäilemättä käy tämän erotuksen tasoittumista kohti. Mikäli sellaista tasoitusta tapahtuu, sikäli lainanotto- ja lainanantokoron keskinäinen herkkätuntoisuus lisääntyy; toisen tilassa tapahtuneet järkälytymiset kuvastuvat paikalla toisen tilaan. Mutta jotta tämä vuorovaikutus tulisi kyllin notkea voidakseen mukautua markkinain todelliseen tilaan, olisi yleinen siirtyminen liikkuvaa korkoa kantaviin talletuksiin erittäin suotava. Vakavaa kilpailua lainanottomarkkinoilla, ainakaan mitä suurempiin rahamääriin tulee, ei kauppapankeilla pitäisi

olla pelättävänä säästöpankkien puolelta näiden sekä luvun että merkityksen kasvamisesta huolimatta siinäkin tapauksessa että pankit vaatisivat yleisemmin käyttämään vastainnuttua lainanottoa. Ja laajemmille aloille menevästä kilpailusta näiden erilaisten laitosten kesken ei voine olla puhetta esim. lainanantoon nähden, sillä säästöpankkien kokooma pääoma ei niinkuin kauppapankkeihin tuleva tyydytä satunnaista luottotarvetta; niiden lainananto tarkoittaa muiden luottotarpeiden tyydyttämistä. Mutta jos säästöpankkien lainausliike pyrki pieniin, lyhytaikaisiin, vaikkakin velkakirjan nojalla annettaviin lainoihin, ryhtyisivät ne välittömästi kilpailemaan kauppapankkien kanssa olematta niillä useimmissa tapauksissa siihen tarpeellisia edellytyksiä. Onnellisempi kuin tähänkään suuntaan käyvä kehitys olisi se menettely, että säästöpankit rahansijoituksia etsiessään enemmän kuin tähän asti esiintyisivät kotimaisten obligatsioonien ostajina, jossa tapauksessa ne olisivat hyvänä tukena kiinteistöluottoa välittävälle rahalaitoksille, joiden pienempiä lainoja ne silloin etusijassa olisivat turvaamassa ja josta oli suurta hyötyä eritänkin aikoina, jolloin ulkomaa ei ole halukas panemaan rahojja suomalaisiin obligatsioonilainoihin.

Maamme liike-elämän yleistilasta on lausuttava se arvostelu, että siinä on terveyden leima. Jos aikaisemmin huomautetut estyneet aikeet olisivat kehittyneet teoksi, olisi maamme rahamarkkinain tila aivan varmaan joutunut kireään vaiheeseen, joka olisi voinut käydä hyvinkin arveluttavaksi ja asettanut lisävaatimuksia valtiopankille. Jos jo säännöllisinkin aikoina lujalla valtiopankilla, joka täysin oivaltaen aseman vaatimukset tarkkaavaisesti pitää silmällä taloudellisen elämän suonentykytystä ja antaa tukea missä sitä tarvitaan ja voidaan antaa, on suuri merkitys yleiseen luottotilaan nähden, lisääntyy sen merkitys mikäli vaikeudet kasvavat. Mutta voidakseen täyttää sellaisen tehtävän täytyy sillä olla käytettävänä varoja, jotka mahdollisimman hyvin suhteutuvat taloudelliseen edistykseen ja pysyvät sen rinnalla.

Pankkivaltuusmiesten esitykset ja ehdotukset:
a) Voittovarojen käyttäminen.

Tähän nähden sekä erityisesti huomioon ottaen että Suomen Pankin täytyy kaikissa oloissa olla valmis tyydyttämään maamme ulkomaisen arvoaineen tarpeet sekä varustamaan kotimainen liike tarpeellisella maksuvälineellä, mutta että näiden tehtävien täyttäminen luonnollisestikin suuresti vaikeutuisi, jos pankin varoja vähennettäisiin ottamalla siltä käyttämättömät voittovarot, katsovat Pankkivaltuusmiehet olevan ehdottaminen, että koko 1906 vuoden päättyessä oleva

käyttämätön voitto siirrettäisiin vararahastoon sekä että mainitun rahaston vahvistamiseksi siihen vastedes lisättäisiin kolmasosa vuosivoitosta.

Sanottu käyttämätön voitto oli tähän aikaan *Smf.* 12,789,470: 65, johon on luettu, paitsi pankin liikkeen puhdasta voittoa vuosina 1905 ja 1906 eli *Smf.* 3,768,418: 80 ja 5,556,148: 39, se *Smf.*:n 3,464,903: 46 suuruisen määrä, joka 1904—1905 vuosien valtiopäivän aikana olevasta pankin voitosta, *Smf.*:sta 13,464,903: 46 jätettiin käyttämättä, kun vararahastoon siirrettiin *Smf.* 5,000,000 ja sama määrä asetettiin valtiovaraston käytettäväksi, vaikkei hallitus toistaiseksi ole sitä vaatinut.

Siltä varalta että Kansaneduskunta katsoo olevan syytä suostua edellä olevaan Pankkivaltuusmiesten esitykseen, on tarpeen muuttaa pankin ohjesäännön 3 §:ä, ja ovatkin Pankkivaltuusmiehet tehneet sitä varten ehdotuksen. Ehdotuksessa on vararahasto määrätty 40 miljonaksi markaksi, mutta sanamuoto on kuitenkin jättänyt Kansaneduskunnalle tilaisuutta, tarvitsematta yhä uudestaan muuttaa ohjesääntöä, lisäämään vararahaston mainittua määrää enemmäksi.

Pankkivaltuusmiehet pitävät tarpeellisena samalla ehdottaa, että sanat „pankin kiinteistöjen ja kaluston arvoa sekä epävarmoja saamia siihen lukematta“ poistettaisiin pykälästä sekä vastaavat erät vastaavain puolella merkittäisiin ainoastaan 1 markaksi. Vararahaston hyväksi tällä kertaa tuleva määrä vähenisi niinmuodoin tileistä poistetuilla määrillä.

Likeisessä yhteydessä pankin rahastoja koskevan kysymyksen kanssa on sen setelinanto-oikeus. Sillä vaikkei se ole pantu välittömästi riippumaan olemassa olevista rahastoista, on kuitenkin itsestään selvää että, vaikka setelinanto onkin niin säännöiteltä kuin Suomen Pankin, on tämän oikeuden perustuksena viimeiseltä kuitenkin pankin varallisuus ja siitä johtuva luottamus sen sitoumuksiin. Liikkeessä olevan setelistön suuruuden määrää maan maksuvälineen tarve. Yritteliäisyyden lisääntyessä kasvaa myöskin maksuvälineen tarve ja seteleitä antava laitos on velvollinen ennakolta varustautumaan tähän samoin kuin sen vastakohtaan: setelien palautumiseen pankin rahastoihin, kun niiden tarve on lakanut. Enempää seteleitä kuin liike vaatii ei voida liikkeeseen pakottaa, mutta toiselta puolen ei niitä myöskään voida riittävästi pysyttää liikkeessä, jos luottamusta puuttuu. Suomen Pankin asema on tosin nykyään niin luja, että sen rahastot

b) Vararahasto.

c) Setelinanto-oikeus.

1906 vuoden päätyessä olivat 32 % pankin avista-sitoumuksista, lukuun otettuina käyttämättömät voittovarot, ja vielä jonkun verran epäedullisempikin suhde voisi epäilemättä tarjota täysin tyydyttävää turvallisuutta. Mutta tätä ei ole pantava alttiiksi liiallisella luottavaisuudella, varsinkaan kun liike-elämään, satunnaisesta laimenemisesta huolimatta, epäilemättä on säännöllisemmän tilan jälleen palattua vaikuttava se kukoistuminen, jonka nykyinen uusista yritysistä sangen rikas aika aiheuttaa.

Jos taas täydellistä luottamusta on olemassa, on järjestelmällä, jonka mukaan setelinanto-oikeus on säännöitelty, toisarvoinen merkitys. Suomen Pankin noudatettavat määräykset ovat Pankin voimassa olevan ohjesäännön 18 §:ssä ja kuuluvat:

„Pankinsetelien liikkeessä oleva määrä saa nousta enintään kolmekymmentäviisi miljoonaa markkaa suuremmaksi pankin setelinannon vakuutena olevaa arvoainetta, joksi luetaan niin pankin metallikassa ynnä hopea, kuin myöskin pankin riidattomat saatavat sen ulkomaisilta asiamiehiltä sekä pankin omistamat, ulkomaan rahan määräiset obligatsioonit, korkoliput ja setelit.

Liikkeessä olevina seteleinä ovat myöskin pidettävät pankin Suomen rahan määräiset osotukset ja muut vaadittaessa maksettavat sitoumukset, kuin myös sisällä-olevat myönnettujen kassakreditiviivien määrät“.

Näitä määräyksiä vastaan, mikäli ne säätävät mitä varoja on pidettävä setelinanto-oikeuden vakuutena olevana arvoaineena ja mitä sitoumuksia liikkeessä olevina seteleinä, eivät Pankkivaltuusmiehet ole nyt tahtoneet tehdä mitään asiallista huomautusta. Hopearahaa vastaan tosin periaatteellisesti kävisi huomauttaminen, ettei sillä maassa, jossa on kultakanta, ole mitään sijaa setelin arvoaineena. Sen lukuun ottamista käy kuitenkin puolustaminen sillä, että se edustaa pankin riidatonta saatavaa valtiovarastolta, joka minä hetkenä tahansa on velvollinen sen lunastamaan. Obligatsioonien lukuun ottamista vastaan taas käy huomauttaminen ei ainoastaan että ne jonakin hetkenä kenties eivät ole rahaksi muutettavissa tuntuville tappioilla, esim. kun täällä ja ulkomaalla yhtäaikaan sattuu pula, vaan myös että tämä osa setelien arvoainetta lukuun otettuna tekee järjestelmän jonkun verran liikkumattomaksi, siten estäen yhtä pankin luonnollisia toimintatapoja: obligatsioonien ostoa ja myyntiä. Perinpohjaista muutosta eivät Pankkivaltuusmie-

het kuitenkin ole tahtoneet ehdottaa, mutta Pankkivaltuusmiehistä on näyttänyt oikealta, että 18 §:n ensimmäinen momentti muutetaan siten, että obligatsioonien pitää olla hinnoitettuja ulkomaisessa pörssissä, jommoinen määräys paremmin kuvaa obligatsioonien rahaksi muuttamismahdollisuutta kuin säännös että niiden pitää olla ulkomaan rahan määräisiä.

Sitä vastoin vaatii huomiota sen määrän suuruus, minkä liikkeessä oleva setelistö saa nousta metallista arvoainetta enemmän. Nykyään sallittu määrä — 40 miljoonaa markkaa — riitti siihen aikaan kun se säädettiin sekä vastamaan odotettavissa olevaa maksuvälineen kysyntää että edustamaan sitä vähintä setelien määrää, jonka saatettiin edellyttää joka tapauksessa pysyvän liikkeessä. Niin ei kuitenkaan nykyään ole laita. Maksuvälineen tarve on kasvanut ja alituisesti liikkeessä olevan setelistön raja laajentunut. Ainoastaan kerran ajanjaksolla 1899—1906, nimittäin huhtikuussa 1902, on liikkeessä oleva setelistö vähentynyt 58,9 miljoonaa markkaan jo toukokuussa kuitenkin noustakseen 60,4 miljoonaa, ja joulukuusta 1905 lähtien on liikkeessä oleva setelistö yhtä mittaa pysyttäytynyt 90 miljoonaa markkaa suurempana. Ei ole mitään syytä edellyttää setelien runsaampaa palautumista pankkiin, päin vastoin on pikemmin syytä varoa syntyvän maksuvälineen puutetta, jos tuo niukka 40 miljoonan markan raja edelleen pysytetään. Pankkivaltuusmiehet ovat sentähden arvelleet olevan ehdotettava tämän määrän korottamista, mutta samalla sen asettamista välittömästi riippuvaksi tarpeesta, ja saavat Pankkivaltuusmiehet sentähden kunnioittaen ehdottaa sellaista muutosta 18 §:än, että pankin liikkeessä oleva setelistö saa nousta sen setelinanto-oikeuden vakuutena olevaa arvoainetta enemmän, jota pankissa diskontatut kotimaassa maksettavat, kolmen kuukauden kuluessa tai sitä lyhyempänä aikana lunastettavat vekselit vastaavat aina 50 %:in asti. Setelinannon sallimisesta vekselien tai muiden sitoumusten nojalla, joiden juoksuaika on kolmea kuukautta pitempi, ei voine tulla puhetta.

Nyt ehdotetun muutoksen tarkoituksena ei ole järkyttää 18 §:n viimeistä momenttia, joka sentähden pysytettäneen muuttamattomana. Tämänlaatuisetta varokeinotta ei missään tapauksessa voitane tulla toimeen.

Pitemmän ajanjakson käsittävää tutkimusta siitä, miten sellainen säännös kuin nyt ehdotettu vaikuttaisi käyttämättömään setelinanto-oikeuteen, ei ole voitu toimittaa, mutta niiden laskelmain perusteella, jotka on tehty maaliskuun 15

päiväksi 1907, on saatu selville, että 3 kuukauden vekselit silloin olivat noin 80 % koko vekselisalkusta, jonka tähden, kun tämä sanottuna päivänä nousi 44 miljonaan, mainittu oikeus olisi ehdotetun laskuperusteen mukaan käsittänyt 70 miljoonaa markkaa.

d) Ylimääräisellä palkkasäännöllä oleva johtajan virka.

Suomen Pankin Johtokunnan kokoonpanoon nähden on Pankkivaltuusmiesten mielestä ollut tarpeen muuttaa ylimääräisellä palkkasäännöllä oleva johtajan virka vakinaiseksi, jonka tähden Pankkivaltuusmiehet ovat tehneet tästä aiheutuvat muutokset myötäliitettyihin pankin uuden ohjesäännön ja vuosirahansäännön ehdotuksiin. Tämän esityksen tekemiseen aiheuttaa Pankkivaltuusmiehiä se seikka, että puheena oleva virka, joka perustettiin 1894 vuoden valtiopäivän Valtiosäätyjen päätöksellä pääasiallisimmin mahdollisuuden valmistamiseksi Johtokunnalle maaseutukonttorien tehokkaampaan valvontaan, on osottautunut pankin hallinnolle välttämättömäksi. Mitkään painavat syyt eivät sentähden puolla tämän viran pysyttämistä ylimääräisellä palkkasäännöllä, varsinkin kun on osottautunut, ettei sen haltijalla vastoin luuloa ole ollut suurempia toiveita vakinaisen viran saamisesta johtokunnassa kuin muilla hakijoilla. Tähän tulee lisäksi, että pankkialan palkkaolot ovat puheena olevan viran perustamisesta lähtien tuntuvasti muuttuneet, joten ei ole todennäköistä, että toimeen saataisiin ketään pankkitoimintaan perehtynyttä henkilöä yksityispankeista, kun taas oman edun huolehtiminen useimmissa tapauksissa on estävä pankin omia virkamiehiä ilmoittautumasta virkaan, johon tullessaan he menettäisivät jo hankkimansa eläkeoikeuden. Mainitut näkökohdat vaativat Pankkivaltuusmiesten mielestä asettamaan usein mainitun viran muiden johtajanvirkein veroiseksi, jos mieli saada siihen täysin sopivaa ammattimiestä.

e) Pankin vuosirahansääntö.

Mitä vuosirahansääntöön muutoin tulee, vaatii pankin liikkeen jatkuva kehitys lisäämään työvoimia, jonka ohella myös elantokustannusten kohoamisen ja erinäisten muiden asianhaaran johdosta on joitakuita muutoksia vuosirahansääntöön havaittu tarpeellisiksi. Tämän mukaisesti on myötäliitetyssä pankin uuden vuosirahansäännön ehdotuksessa, paitsi mitä edellä on mainittu, seuraavat poikkeukset nykyään voimassa olevasta vuosirahansäännöstä:

Pankin sihteerin ja toisen kamreerin palkkiota on näiden virkamiesten yhäti lisääntyneen työn johdosta ehdotuksessa korotettu 500 markkaa, joten kumpaisenkin palkka nousisi 7,000 markkaan.

Nykyään on pankin vuosirahansäännössä kolme vanhempaa ja viisi nuorempaa kirjanpitäjää. Näiden lisäksi on ollut tarpeellista asettaa kuusi ylimääräistä kirjanpitäjää. Kun ei kuitenkaan saata olla pankille edullista, että niin tuntuvan osan työtä suorittavat henkilöt, joiden täytyy vakinaisen toimen puutteessa usein pitää etujensa mukaisena etsiä työtä toisaalta, on vakinaista työhenkilökuntaa katsottu olevan liisättävä yhdellä vanhemmalla ja yhdellä nuoremalla kirjanpitäjällä, joilla kumpaisellakin olisi samat palkkaedut kuin ennestään olevilla eli ensinmainitulla 4,000 markkaa palkkaa ja 1,400 markkaa palkkiota sekä nuoremalla kirjanpitäjällä 3,200 markkaa palkkaa ja 1,200 markkaa palkkiota.

Päällikön vaihtajakasööreillä olevaan erittäin rasittavaan työhön nähden ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet, että kahden apulais-vaihtajakasöörin palkkiota, joka tähän asti on ollut ainoastaan 3,000 markkaa, vakinaisten vaihtajakasöörien palkkaetujen ollessa 6,000 markkaa, olisi korotettava 600 markkaa. Niinkään on näytetty tarpeelliselta panna vuosirahansääntöön vieläkin yhden apulais-vaihtajakasöörin palkkiota, koska vaihtokassain yhäti lisääntyvän liikkeen johdosta kohdakkoin käynee tarpeelliseksi perustaa neljäs vaihtokassa.

Pankin vakinaisella vuosirahansäännöllä olevilla vahtimestareilla, ylivahtimestaria tässä lukuun ottamatta, on kahdella palkkaa 1,000 ja palkkiota 800 markkaa sekä molemmilla muilla palkkaa 1,000 markkaa ja palkkiota 500 markkaa. Siihen nähden että puheena olevat palvelusmiehet kaikki suorittavat saman työn sekä myöskin kaupungin kohonneita elantokustannuksia silmällä pitäen on kahden viimeksi mainitun vahtimestarinkin palkkiota korotettu 800 markkaan.

Paitsi edellä mainittua palvelijastoa on pankin palveluksessa sääntöpalkkainen vahtimestari, joka toimii lämmitäjänä, sekä kolme ylimääräistä vahtimestaria, joista yksi on ovenvartijana, toinen rahanlukijana ja kolmas tilapäisten töiden suorittajana. Nämä vahtimestarit on palkattu osaksi vuosirahansääntöön pannulla yhden vahtimestarin palkkiolla, 1,200 markalla, osaksi tilapäisten apulaisten palkkaamiseksi osotetulla määrärahalta. Siihen nähden että kohdakkoin on laitettava neljäs vaihtokassa, tarvitaan vieläkin yksi ylimääräinen vahtimestari avuksi rahanlukemisessa. Tämän johdosta on havaittu tarpeelliseksi vuosirahansääntöön panna 6,000 markan määräraha ylimääräisten vahtimestarien palkkaamiseksi, jossa tapauksessa edellä mainittu 1,200 markan määräraha jäisi pois.

Kun on osottaunut välttämättömäksi jonkun verran parantaa pankin palveluksessa olevain piharengin ja neljän yövartijan palkkaehtoja, ovat Pankkivaltuusmiehet heidän palkkaustaan varten vuosirahansääntöön pannun 3,480 markan määrärahan lisäksi myöntäneet 770 markan ylimääräisen määrärahan, jonka ohessa näille palvelusmiehille on suotu 5 markan palkankorotus kuukaudessa viiden, kymmenen ja viidentoista vuoden palveluksesta. Tähän nähden ja kun saat-
taa käydä tarpeelliseksi vieläkin korottaa mainittujen palvelusmiesten palkkaa, on puheena oleva määräraha ehdotettu korotettavaksi 5,000 markkaan.

Tämän yhteydessä ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet olevan puoltaminen, että Pietarin ja Tampereen konttorien vahtimestarien palkkiot, jotka nykyään ovat 500 ja 600 markkaa, nykyisten kalliiden elantokustannusten tähden korotettaisiin kumpikin 800 markkaan.

Pietarin ja Turun konttoreissa on kumpaisessakin yksi ja Viipurin konttorissa kaksi ylimääräistä vahtimestaria. Kun näitä palvelusmiehiä vastedeskin tarvittanee, on heidän palkkaustaan varten vuosirahansääntöön pantu vastaavat 1,200 ja 2,400 markkaa, jonka ohessa on huomioon otettu, että puheena olevat palkat tosin alussa voisivat olla pienemmät kohotukseen uutteran ja kunnollisen palveluksen johdosta jonkun ajan kuluttua.

Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet kohonneihin elantokustannuksiin nähden katsoneet olevan syytä suoda kaikille sekä pankin pääkonttorissa että sen haarakonttoreissa palvelulle sääntöpalkkaisille vahtimestareille viiden, kymmenen ja viidentoista vuoden nuhteettomasta palveluksesta kymmenen prosentin korotuksen jokaista tointa varten määrätystä vakinaisesta palkasta, ja on tämän mukaisesti tehty lisäys vuosirahansääntöön 4 muistutukseen.

Kohonneisiin elantokustannuksiin katsoen on näyttänyt tarpeelliselta korottaa Kotkan ja Sortavalan konttorien pankinkomisariuksen ja kasöörin palkat samoihin määriin kuin vastaavilla Nikolainkaupungin, Oulun, Kuopion ja Porin konttorien virkamiehillä on, joten pankinkomisariuksen palkkio kohoaa 1,000 markasta 2,000 markkaan ja kasöörin laskun-
erehdysrahat 1,600 markasta 2,000 markkaan.

Kun Sortavalan konttorin diskonttoliike on viime aikoina melkoisesti lisääntynyt, ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet olevan esitettävä, että sanotussa konttorissa olevan konttoriapulaisen sijaan, jolla aikaisemmin on ollut palkkaa

75 ja tämän vuoden alusta 150 markkaa kuukaudessa, asetettaisiin ylimääräisellä sääntönäispalkalla oleva konttorikirjuri, jolle maksettaisiin 3,000 markan palkkio.

Viipurin konttorissa vuosi vuodelta suuresti lisääntynyt liike, siellä kun diskontattujen vekselien luku on toisinaan ollut suurempikin kuin pääkonttorissa, aiheutti lokakuussa 1906 sanottuun konttoriin asettamaan toisen konttorikirjurin, palkkiona 3,000 markkaa, jota maksettaisiin kuluvan vuoden loppuun. Kun ei puheena oleva asianlaita kuitenkaan ole ohimenevää luontoa, katsovat Pankkivaltuusmiehet olevan esitettävä, että mainitun ylimääräisen toimen sijaan Viipurin konttoriin perustettaisiin vakinainen kirjanpitäjän virka, joka palkkaetuihin nähden olisi pääkonttorin nuoremman kirjanpitäjän viran veroinen, ollen niinmuodoin palkka 3,200 markkaa ja palkkio 1,200 markkaa.

Kohonneitten elantokustannusten johdosta on Pietarin konttorin konttoriapulaisen palkkio, joka on ollut 3,000 markkaa, korotettu 3,600 markkaan eli samaan määrään kuin Viipurin konttorin konttorikirjurin palkkio.

Voimassa olevaan palkkasääntöön on pantu 56,000 markan määräraha pankin ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi. Tällä määrärahalla palkataan nykyään pankin pääkonttorissa ja eräissä haarakonttoreissa yhteensä yhdeksänkolmatta apulaista, ylimääräisiä kirjanpitäjiä, konttori- ja kasöörinapulaisia. Näiden virkailijain palkkio on 60:stä 125 markkaan kuukaudessa, jonka ohessa joillekuille heistä on vakuutettu 20—25 markan kuukautinen palkankorotus viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta. On kuitenkin havaittu, etteivät mainitut palkkiot kohtuullisesti suhteudu nykyisiin elantokustannuksiin, vaan että niitä on tuntuvasti korotettava, jos mieli pankilla aina olla käytettävissä kelvollista työvoimaa mainittuja tehtäviä varten. Nämä näkökohdat ovat aiheuttaneet panemaan vuosirahansääntöehdotukseen 92,000 markan määrärahan ylimääräisten apulaisten palkkaamiseksi.

Kun edellä on esitetty pankkiin perustettavaksi erinäisiä uusia virkoja, on havaittu tarpeelliseksi korottaa määräraha virkalamon hankkimiseksi pankin virka- ja palvelusmiehille 24,000 markasta 30,000 markkaan.

Niinikään on havaittu tarpeelliseksi korottaa satunnaisiksi palkkioiksi pantua rahamäärää 3,000 markasta 5,000 markkaan.

f) Pankkivaltuusmiesten johtosääntö. Sen johdosta että uusi Valtiopäiväjärjestys on muut-
tanut Pankkivaltuusmiesten kokoonpanoa, on uusi johtosääntö näille tarpeen. Siinä tarkoituksessa on myötälletetty ehdotus valmistettu. Sen pääpiirteet ovat nykyään voimassa olevassa johtosäännössä 19 päivästä helmikuuta 1895 sekä siinä Johtosäännössä Suomenmaan Säätäjien Pankkivaltuusmiehille, jonka Valtiosäädyt 1891 valtiopäivillä hyväksyivät päätettyään pankkivaltuusmieslaitoksen uudestijärjestettäväksi.

- 1 §. Tämän pykälän muuttamista ei ole pidetty tarpeellisenä, jonka tähden se on pysytetty nykyisessä muodossaan.
- 2 §. Hiukan muutetuin sanamuodoin otettu 1891 vuoden ehdotuksesta.
- 3 §. Pääasiassa samoin kuuluva kuin vastaava 1891 vuoden ehdotuksen §, kuitenkin on d) ja e) mom. sekä h) mom:n alkupuoli poistettu. Näyttää nimittäin tarpeettomalta myöntää pankkivaltuusmiehille päätäntövaltaa mitä tulee asioimistojen perustamiseen tai lakkauttamiseen sekä esityksiin ohjesäännön muuttamisesta tai lisäämisestä, kun kansaneduskunta kokoontuu vuosittain. Diskonttokomiteain jäsenten valitseminen niinkään on sopivimmin jätettävä varsinaisten pankkivaltuusmiesten toimeksi. Sitä vastoin on tärkeätä, että pankkivaltuusmiehillä on oikeus tehdä esitys ulkomaisen lainan ottamisesta siinä kohden kuin tässä §:ssä mainitaan.
- 4 §. Otettu 1891 vuoden ehdotuksesta, osittain myös nykyisen 2 §:n kaltainen.
- 5 §. On laadittu samoin kuuluvaksi kuin nykyinen 4 § ja 1891 vuoden ehdotuksen 11 §.
- 6 §. Ei nykyistä johtosääntöä eikä 1891 vuoden säännöksiä ole voitu muuttamattomina käyttää, kun pankkivaltuusmiehet nyt täydennetään vuosittain toimitetuilla vaaleilla.
- 7 §. Tämä pykälä on 1891 vuoden ehdotuksessa ja viimeinen mom. myös nykyään voimassa olevan johtosäännön 6 §:ssä. Säännöstä vastaan on kuitenkin esitettävissä arveluita siihen nähden, pitääkö kutsumuksessa olla

ilmoitus niistä asioista, jotka on kokouksessa käsiteltävä, esim. kun on kysymys korkomääristä, jossa tapauksessa mitä suurinta vaiteliaisuutta on tarpeen.

Vuoden 1891 ehdotuksessa oli ensimmäinen touko- ja joulukuun arkipäivä määrätty lisättyjen pankkivaltuusmiesten niin sanottuja varsinaisia kokouksia varten. Ehen olisivat huhti-, syys- ja joulukuu kuitenkin sopivimmat, huhtikuu vastuunvapauden myöntämiseen, syys- ja joulukuu erittäin korkomääriin nähden.

Vähäisin muutoksin otettu 1891 vuoden ehdotuksesta (7 §). 8 §.

Lukuunottamatta paria muuttuneiden olojen tarpeelliseksi tekemää muutosta samoin kuuluva kuin 1891 vuoden ehdotuksen 8 §. 9 §.

Pykälä on samoin kuuluva kuin vastaavan §:n 1 mom. sekä nykyisessä johtosäännössä että 1891 vuoden ehdotuksessa, joista ainoastaan yksi sana on tarpeettomana poistettu. 2 mom. on poistettu soveltumattomana Pankkivaltuusmiesten kokoonpanon nyttemmin muututtua. 10 §.

Vuoden 1891 ehdotuksen 10 §:n mukainen. 11 §.

Sanamuoto on kokonaan muutettu nykyisestä ja aikaisemmin ehdotetusta sikäli nimittäin, että kaikki rajoitukset kohdistuvat ainoastaan varsinaisiin valtuusmiehiin. Pankilla voi ainoastaan olla etua siitä, että yksityispankkimiehiä valitaan lisätyiksi valtuusmiehiksi. 12 §.

Nykyisen johtosäännön 11 §:n ja 1891 vuoden ehdotuksen 13 §:n mukainen. 13 §.

On samoin kuuluva kuin 1891 vuoden ehdotuksessa. Ainoastaan se muutos ehdotetaan, että korotettu palkkio maksetaan ainoastaan ensimmäiseltä vuodelta, koska voipi olla kohtuullista tänä aikana antaa vastavalitulle suurempi palkkio, syystä että hänellä, kunnes ehtii koodittua, on suurempia kustannuksia suoritettavana. Maaseudulla menetettyjen tulojen korvausta ei korotus voi milloinkaan olla. 14 §.

Erinäisiä Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

1 §.

Kuluneiden setelien polttaminen.

Sitä mukaa kuin kuluneita seteleitä on pääkonttoriin saapunut ja sanottavampi määrä niitä kerääntynyt, ovat Pankkivaltuusmiehet sitä varten kutsutuilla naisilla luetuttaneet sellaisten setelien varastot, jotka sitten on poltettu Pankin talousrakennukseen laitetussa uunissa. Tietoja siten vuosina 1905—1906 poltetuista seteleistä on Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoissa tammikuun 17, 19, 21 ja 23 päivältä sekä syyskuun 16, 18, 20, 22, 25 ja 27 päivältä 1905 ynnä tammikuun 9, 11, 13, 15 ja 17 päivältä, kesäkuun 12, 15, 18 ja 20 päivältä, syyskuun 22, 24 ja 26 päivältä sekä joulukuun 13, 15, 17 ja 18 päivältä 1906.

2 §.

Pankin lainausliike.

Maaliskuun 17 päivästä 1890 lähtien oli maksu suljetujen talletusten säilyttämisestä Pankissa ollut 3 markkaa ensimmäiseltä ja 1 markka 50 penniä jokaiselta sen yli menevältä kuutiojalalta kuukaudessa, kuitenkin niin että metrijärjestelmän käytäntöön tultua perusmitta oli määrätty 30 kuutiodesimetriksi, joka vastaa likimain kuutiojalkaa. Sanottu maksu oli Pankin hallintokunnan mielestä kuitenkin liian suuri. Tähän nähden se määrättiin marraskuun 25 päivänä 1905 vastedes olemaan, kuukausittain laskettuna, enintään 30 kuutiodesimetrin tilan täyttävästä tavarasta 1 markka sekä jokaiselta sen yli menevältä 30 kuutiodesimetrin tilalta tai sen osalta 50 penniä; ja olisi maksu aina suoritettava vähintään 3 kuukaudelta,

3 §.

Johtokunnan ilmoitettua Pankkivaltuusmiehille, että berliiniläinen pankkiiritoiminimi Rob. Warschauer & C:o, joka oli ollut Suomen Pankin sikäläisiä asiamiehiä, oli tehnyt Bank für Handel und Industrie pankin kanssa sopimuksen, jonka mukaan ensinmainitun toiminimen liike pääasiallisesti siirtyi viimeksimainittuun pankkiin, sekä että Bank für Handel und Industrie oli tarjoutunut toimimaan Suomen Pankin asiamiehenä samoilla ehdoilla kuin aikaisemmin toiminimi Rob. Warschauer & C:o, ovat Pankkivaltuusmiehet maaliskuun 28 päivänä 1905 valtuuttaneet Johtokunnan tekemään Bank für Handel und Industrie pankin kanssa sopimuksen sen ottamisesta Suomen Pankin asiamieheksi Berlinissä.

Suomen Pankin saatua Amsterdamin De Twentsche Bankvereiniging B. W. Blijdenstein et C:o pankilta tarjouksen välittää jonkun osan Pankin liiketoimia Hollannissa tunnustavasti edullisemmilla ehdoilla kuin Pankin nykyisen sikäläisen asiamiehen toiminimen Lippmann Rosenthal & C:o kanssa oli sovittu ja Johtokunnan puolettua sanotun tarjouksen hyväksymistä, huomauttamalla että yhteyttä viimeksimainitun toiminimen kanssa, joka on maailman suurimpia, tosin olisi pidettävä voimassa, mutta että Pankin etu vaatisi myös solmimaan yhteyttä jonkun kansallisen hollantilaisen pankkilaitoksen kanssa, jolla kuten toiminimellä De Twentsche Bankvereiniging B. W. Blijdenstein & C:o oli useita haarakonttoreita maassa, ovat Pankkivaltuusmiehet kokouksessaan lokakuun 9 päivänä 1905 valtuuttaneet Johtokunnan ottamaan viimeksimainitun pankkilaitoksen Suomen Pankin asiamieheksi Hollannissa.

Johtokunnan ilmoitettua Pankkivaltuusmiehille, että Société Générale pour favoriser le développement du commerce et de l'industrie en France pankkilaitoksen Lontoon haarakonttori joka pankki toimii Suomen Pankin asiamiehenä Parisissa, oli tarjonnut Pankille palveluksiaan jonkun verran edullisemmilla ehdoilla kuin Pankin silloiset lontoolaiset asiamiehet, Herrat N. M. Rothschild & Sohns, Deutsche Bank ja Crédit Lyonnais, ovat Pankkivaltuusmiehet huhtikuun 27 päivänä 1906 valtuuttaneet Johtokunnan ottamaan myös Société Générale mainitun haarakonttorin Suomen Pankin asiamieheksi Lontoossa.

4 §.

Koska se 50,000 markan määrä, joka annetaan määräyksen mukaan enintään sai olla Pankin Sortavalan kontto-

Pankin ulkomaiset asiamiehet.

Kasöörin käsikassat.

rin kasöörin käsikassassa, oli osottautunut liikkeeseen riittä-mättömäksi, ovat Pankkivaltuusmiehet syyskuun 13 päivänä 1905 Johtokunnan esityksestä vahvistaneet mainitussa kas-sassa sallitun suurimman määrän 75,000 markaksi eli sa-maksi määräksi kuin Pankin useimmissa pienissä haarakont-toreissa.

Samasta syystä kuin edellä mainittiin Sortavalan kont-toriin nähden vahvistettiin Pankkivaltuusmiesten päätöksellä elokuun 17 päivänä 1906 Viipurin konttorin kasöörin ja apu-laisvaihtajakasöörin käsikassat, jotka olivat olleet 125,000 ja 75,000 markkaa vastaaviksi 200,000 ja 100,000 markan määräksi.

5 §.

Pankin raha-lähetysten va-kuuttaminen. Pankin hallinnosta ja tilasta vuosina 1900—1904 toi-mitetun tarkastuksen johdosta antamassaan mietinnössä oli Pankkivaliokunta esittämistään syistä lausunut toivottavaksi, että Pankin kotimaiset rahalähetykset vastedes, ainakin ta-vallisesti, vakuutettaisiin. Tähän lausuntoon olivat Pankki-valtuusmiehetkin yhtyneet Johtokunnan kanssa asiasta neu-voteltuaan. Tämän johdosta oli Johtokunta, sanotussa tilai-suudessa saamansa tehtävän mukaisesti, hankkinut selvitystä siitä, millä ehdoilla sellainen vakuutus olisi aikaansaatuissa. Johtokunnan saatua erinäisiä tarjouksia valtuuttivat Pankki-valtuusmiehet elokuun 31 päivänä 1905 Johtokunnan tekemään ”Victoria zu Berlin“ yhtiön kanssa välikirjan esitetyillä ehdoilla sekä siitä lähtien vakuuttamaan Pankin konttorien väliset rahalähetykset samoin kuin toistaiseksi myös muut 5,000 mark-kaa suuremmat kotimaiset rahalähetykset.

6 §.

Ruplahinnoi-tusta koskeva päätös. Pankkivaltuusmiesten kokouksessa elokuun 15 päivänä 1905 oli Johtokunta puheenjohtajallaan Valtuusmiehille ilmoi-tuttanut, että Johtokunta oli, Venäjän Valtiopankin avattua Helsingissä haarakonttorin, joka oli alkanut liikkeestä ja liik-keeseen vaihtaa Venäjän rahaa samasta kurssista, havainnut välttämättömäksi muuttaa Pankin ruplahinnoituksia toistai-seksi siten, että ylläpidetään noin $\frac{1}{10}$ %:n erotus osto- ja myyntikurssin välillä 100 ruplaa kohti, joka määrä vastaa sitä provisionia, joka Pankin on suoritettava venäläisille asia-miehilleen, jonka ohessa 3 kuukauden ruplain ostossa hinnoi-

tus sovitettaisiin niin, että Pankki sellaisten arvojen rahaksi-muutossa saisi sekä korvauksen suoranaista kustannuk-sistaan että myös jonkun verran voittoa.

Johtokunnan edellä mainitussa suhteessa ehdottaman menettelyn Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät.

7 §.

Pankinohjesäännössä säädettyjä tarkastuksia ovat Sää-lytjen pankintarkastajat toimittaneet määräaikoina. Tarkasta-jain puoltosanan mukaisesti ja pankinohjesäännössä tästä ole-vain säännösten nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet sitten Val-tiosäätyjen puolesta myöntäneet Johtokunnalle vastuunvapau-den Pankin hallinnosta vuonna 1904 huhtikuun 5 päivänä 1905 sekä vuonna 1905 huhtikuun 3 päivänä 1906.

8 §.

Joka kuukausi ovat Pankkivaltuusmiehet Pankin kirjain ja tililaskujen sekä haarakonttoreista tulneiden ilmoitusten no-jalla toimittaneet sellaisen Pankin liikkeen ja lainannon tar-kastuksen, kuin Valtuusmiehille annetun johtosäännön 2 §:ssä mainitaan. Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet myös joka kuu-kausi pyytäneet saada nähdäkseen ja tarkastaneet Johtokun-nan memoriaalipöytäkirjat lähinnä edelliseltä kuukaudelta.

Eri konttorien lainausliikkeen laatua ja laajuutta johon-kin määrin valaisevana pannaan tähän seuraava taulu:

*Pankin hal-
linnon tarkas-
tus.*

*Pankin lai-
nausliikkeen
tarkastus.*

	Vuonna 1906				Yhteensä.	
	diskontattiin kotimaisia vekseleitä.		myönnettiin hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja			
	<i>Smc.</i>	<i>7/10.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7/10.</i>	<i>Smc.</i>	<i>7/10.</i>
Helsingin pääkonttorissa	37,998,468	94	26,235,981	17	64,234,450	11
Turun konttorissa	14,647,026	74	6,267,860	—	20,914,886	74
Porin ”	19,181,146	65	1,771,620	—	20,952,766	65
Nikolainkaup. konttorissa	8,072,144	25	1,469,240	—	9,541,384	25
Oulun konttorissa	1,832,619	15	191,895	—	2,024,514	15
Kuopion ”	2,061,933	02	531,505	—	2,593,438	02
Joensuun ”	776,477	85	157,800	—	934,277	85
Sortavalan ”	4,505,267	74	797,755	—	5,303,022	74
Viipurin ”	31,727,741	04	6,130,895	—	37,858,636	04
Mikkelin ”	2,571,041	30	526,010	—	3,097,051	30
Tampereen ”	8,527,445	20	6,924,890	—	15,452,335	20
Hämeenlinnan konttorissa	1,086,003	43	224,750	—	1,310,753	43
Jyväskylän konttorissa	2,287,183	09	157,475	—	2,444,658	09
Kotkan ”	7,329,537	86	1,894,770	—	9,224,307	86
Yhteensä	142,604,036	26	53,282,446	17	195,886,482	43

9 §.

Hypoteekkiyhdistyksen lainan hankinta. Johtokunnan ilmoitettua Pankkivaltuusmiehille, että Suomen Pankille oli tarjottu *Smc.* 2,000,000 siitä 5,000,000 markan lainasta, jonka Hypoteekkiyhdistys oli ennen suuremman lainan liikkeeseen laskemista aikonut väliaikaisesti ottaa, valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet syyskuun 25 päivänä 1906 Johtokunnan ottamaan hankittavaksi sanotun osan puheena olevaa lainaa.

10 §.

Inventeeraukset: Voimassa olevan pankinohjesäännön 40 §:n määräyksen mukaisesti ovat Pankkivaltuusmiehet vuonna 1905 syyskuun 13, 14, 15, 18, 19, 20, 22 ja 23 päivänä sekä vuonna 1906 syyskuun 17, 19, 20, 21, 22 ja 25 päivänä toimittaneet pääkonttorin kassaholvin ja kaikkien kassain sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä talletusten inventeerauksen. Sanotuissa inventeerauksissa saadut tulokset, jotka on annettu Johtokunnan tiedoksi, ovat olleet Pankin kirjain mukaiset.

b) maaseutu- Mitä Pankin haarakonttoreihin tulee, ovat Pankkivaltuus- konttoreissa. miehet valitsemillensa diskonttokomiteain jäsenille määräyksii

antaessaan myös kehottaneet näitä kerran kuukaudessa mielensä mukaan kulloinkin erikseen määrättävinä aikoina toimittamaan säädetyt inventeeraukset konttoreissa.

Sitä paitsi ovat tarkastuksia toimittaneet:

Hämeenlinnan konttorissa lokakuun 9 päivänä 1905 Pankinjohtaja von Collan;

Joensuun konttorissa marraskuun 18, 19 ja 20 päivänä 1906 Pankinjohtaja Järnefelt;

Jyväskylän konttorissa tammikuun 29 ja 30 päivänä 1906 Pankinjohtaja von Collan;

Kotkan konttorissa heinäkuun 25 ja 26 päivänä 1905 Johtokuntaan silloin määrätty jäsen Ylikamreeri Broberg;

Kuopion konttorissa huhtikuun 10, 11 ja 12 päivänä 1905 Pankinjohtaja Järnefelt;

Mikkelin konttorissa huhtikuun 13 ja 14 päivänä 1905 Pankinjohtaja Järnefelt,

Nikolainkaupungin konttorissa lokakuun 22 ja 23 päivänä 1906 Pankinjohtaja Järnefelt;

Oulun konttorissa lokakuun 19 ja 20 päivänä 1906 Pankinjohtaja von Collan;

Porin konttorissa lokakuun 11 ja 12 päivänä 1905 Pankinjohtaja von Collan;

Sortavalan konttorissa marraskuun 21 ja 22 päivänä 1906 Pankinjohtaja Järnefelt.

Turun konttorissa helmikuun 14, 15 ja 16 päivänä 1906 Pankinjohtaja Järnefelt.

Tampereen konttorissa lokakuun 10 ja 11 päivänä 1905 Pankinjohtaja von Collan;

Viipurin konttorissa marraskuun 27, 28 ja 29 päivänä 1905 Pankinjohtaja von Collan; sekä

Vuosina 1905—1906 on Pietarin konttorin inventeeraja jana toiminut Suomen passiviraston päällikkö, Vapaaherra Th. Bruun ja hänen varamiehenään saman viraston Oikeuden-

käyntiapulainen, Kolleejinneuvos H. J. Helenius.

11 §.

Vuosina 1905—1906 ovat Pankkivaltuusmiehet käsitelleet yhteensä viisi akordia, maksuajan pitennystä ja muita helputuksia koskevaa hakemusta. Mainitut asiat on käsitelty kokouksissa huhtikuun 5 sekä heinäkuun 20 ja 28 päivänä 1905 ynnä huhtikuun 3 ja heinäkuun 31 päivänä 1906.

c) Pietarin konttorissa.

Toimenpiteitä, jotka koskevat yksityisten sitoumuksia Pankille.

12 §.

Tileistä poisto ja saamisten siirto epävarmoihin.

Johtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet joulu-kuun 29 päivänä 1905 sekä helmikuun 10 ja joulukuun 29 päivänä 1906 määränneet, että erinäisiä Pankin saatavia oli kaikkiaan *Smf.* 167,144: 77 siirrettävä epävarmoihin. Tämän ohella ovat Pankkivaltuusmiehet suostuneet siihen, että osa aikaisemmin epävarmoihin luettuja saamisia, yhteensä *Smf.* 295,621: 92, on kokonaan poistettu tileistä.

13 §.

Konttorihuoneistoja ja Pankin kiinteistöjä koskevia toimenpiteitä.

1) Pääkonttori.

2) Kuopion.

3) Kotkan.

Johtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet kesäkuun 20 päivänä 1906 Pankin varoista myöntäneet enintään 1,821 markan 95 pennin määrärahan pääkonttorin talousrakennuksessa toimitettavia erinäisiä tarpeelliseksi havaittuja korjaustöitä varten.

Uusien huonekalujen hankkimiseksi Kuopion konttorin pankinkomisariuksen huoneeseen myönsivät Pankkivaltuusmiehet helmikuun 10 päivänä 1906 enintään 1,200 markan määrärahan,

Pankin Kotkan konttorille oli huhtikuun 10 päivänä 1896 tehdyn vuokrasopimuksen mukaan, nyttemmin Kiinteistöosakeyhtiö Stellan omistamasta talosta Koulukadun 3:ssa ja Aleksanterinkadun 8:ssa sanotussa kaupungissa 2,000 markan vuosivuokraa vastaan vuokrattu huoneisto, johon kuului neljä huonetta ja kaksi kassaholvia sekä huoneen, etehisen ja keittiön käsittävä vahtimestarinasunto. Kun kuitenkin vuokra-aika oli irtisanomisen tapahduttua päättyvä kesäkuun 1 päivänä 1906, ovat Pankkivaltuusmiehet helmikuun 17 päivänä 1905 valtuuttaneet Johtokunnan tekemään Kiinteistöosakeyhtiö Stellan kanssa sopimuksen kontrahdin pidentämisestä viideksitoista vuodeksi korottamalla vuokran 2,400 markkaan vuodessa.

4) Nikolain-kaupungin.

Sittekun Nikolainkaupungin konttorin huoneistoa oli, niinkuin Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1904 on mainittu, uudestirakentamalla tuntuvasti laajennettu, havaittiin siihen kuuluvat huonekalut riittämättömiksi, jota paitsi osa huonekaluja oli korjauksen tarpeessa. Tähän nähden ovat Pankkivaltuusmiehet syyskuun 22 päivänä 1905 antaneet Johtokunnan käytettäväksi 2,500 markan määrärahan pääasiallisimmin mainittujen tarpeitten tyydyttämiseen, mutta myös tarpeelliseksi havaittuun konttorin sähkövalais-

tusjohdon muuttamiseen ja laajentamiseen, josta viimeksi mainitusta työstä on arvioitu olevan kustannuksia 400 markkaa.

Sittekun Sortavalan kaupungissa oli pantu toimeen sähkövalaistus ja Johtokunta oli esittänyt sellaisen valaistuksen käytäntöön ottamista myöskin Pankin sikäläisessä konttorissa, myönsivät Pankkivaltuusmiehet syyskuun 17 päivänä 1906 tähän tarkoitukseen 518 markan 45 pennin määrärahan.

Johtokunnan esityksen mukaisesti valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet toukokuun 9 päivänä samana vuonna Johtokunnan käyttämään enintään 900 markkaa erinäisten korjaustöitten toimittamiseen Pankin Oulussa omistamassa talossa.

Johtokunnan ilmoitettua Pankkivaltuusmiehille, että Pankin ja Oulun Seuraklubin välinen, Pankin sikäläisen talon yläkerrosta koskeva vuokrasopimus oli kuluvan vuoden päättyessä lakkaava, ovat Pankkivaltuusmiehet marraskuun 19 päivänä 1906, Johtokunnan ehdotukseen suostuen, valtuuttaneet Johtokunnan vuokraamaan sanotun huoneiston Oulun Pormestarille A. Castrénille, joka Seuraklubin ohella oli ilmoittautunut halukkaaksi sen vuokraamaan. Vuokrasopimuksen tulisi käsittää viiden vuoden aika ja olisi vuotuinen vuokra määrättävä 3,000 markaksi. Huoneistossa olisi Pankin kustannuksella toimeenpantava suurenlainen korjaus, josta alustavan arvion mukaan olisi oleva kustannuksia noin 15,000 markkaa, jonka ohessa huoneistoon olisi laitettava sähkövalaistus. Jollei sopimusta Herra Castrénin kanssa tulisi toimeen, saisi puheena olevan huoneiston vähän korjattuna luovuttaa Seuraklubille samasta vuokrasta kuin tähän asti eli 2,300 markasta, jossa tapauksessa kaksi talossa olevaa tavarasuojaa, joista oli saatu vuokraa 250 markkaa vuodessa, mutta jotka oli ajottu kuulumaan Herra Castrénin kanssa tehtävään vuokrasopimukseen, olisi vuokrattava erikseen.

14 §.

Pankin vuosirahansääntöön otettu 56,000 markan määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen on Pankkivaltuusmiesten määräysten mukaan jaettu seuraaviksi osittain uusiksi ja osittain korotetuiksi palkkioiksi:

Pääkonttoriin on asetettu kuudes miespuolinen ylimääräinen virkamies ja on näille virkamiehille, jotka sitä ennen olivat saaneet kaksi 1,500, yksi 1,800, yksi 2,100 ja yksi

5) Sortavalan.

6) Oulun.

Lisättyjä määrärahoja ylimäär. apulaisia ja palvelijastoa varten.

2,400 markkaa vuodessa, korotettu palkkiota siten, että kaksi saa 1,800, kaksi 2,100 ja kaksi 2,400 markkaa vuodessa.

Sitä paitsi on puheena olevasta määrärahasta annettu:

Porin ja Kuopion konttorille kumpaisellekin 1,200 markkaa ja Oulun konttorille 720 markkaa vuodessa apulaiskasööriin palkkaamiseen,

Nikolainkaupungin konttorille 1,200 markkaa vuodessa konttoriapulaisen palkkaamiseen,

Viipurin konttorille 1,680 markkaa vuodessa toista konttoriapulaista varten sekä vuotuinen 1,200 markan määräraha ylimääräisen vahtimestarin palkkaamiseen, ynnä

Turun konttorille vuosittain 180 markkaa lisäpalkkioksi konttorin vahtimestarinapulaiselle, jolla aikaisemmin oli ollut 720 markan palkkio.

Muutoin ovat Pankkivaltuusmiehet myöntäneet 4,200 markan ylimääräisen määrärahan vuodessa ylimääräisen konttorikirjurin ja toisen kasööriapulaisen palkkaamiseksi Viipurin konttoriin, ollen ensinmainitun palkkio 3,000 ja jälkimäisen 1,200 markkaa.

Pankkivaltuusmiesten edellä mainittujen päätösten tarkemmat perustelmat näkyvät huhtikuun 21, toukokuun 18, syyskuun 25 ja lokakuun 9 päivänä 1906 tehdyistä pöytäkirjoista.

Asianomaisten Johtokunnalle tekemän anomuksen johdosta on Johtokunta Pankkivaltuusmiehille esittänyt, että Pankin palveluksessa oleville piharengille ja neljälle yövärtijälle, joiden palkkiot ovat kaksikymmentä vuotta olleet piharengin 58 markkaa, kahden yövärtijan 61 markkaa ja molempien toisten 55 markkaa kuukaudessa, järjestettäisiin elantokustannusten kohoamiseen nähden siten, että heille kaikille helmikuun alusta 1906 maksettaisiin 60 markan kuukausipalkkio viiden markan korotuksin viiden, kymmenen ja viidentoista vuoden palveluksesta. Tähän suostuen ovat Pankkivaltuusmiehet helmikuun 10 päivänä sanottuna vuonna tarkoitusta varten antaneet Johtokunnan käytettäväksi 770 markan lisämäärärahan sanotuksi vuodeksi.

15 §.

Muita määräraha-asioita.

a) Määräraha virkalomaa varten.

Vuosirahansääntöön pantua määrärahaa virkaloman hankkimiseksi Pankin virka- ja palvelusmiehille on vuonna 1905 käytetty *Smf.* 15,767 ja vuonna 1906 *Smf.* 15,959: 18. Pankkivaltuusmiesten päätökset virkalomaa varten säädetyn

määrärahan käyttämisestä ovat toukokuun 12 ja heinäkuun 28 päivänä 1905 sekä toukokuun 9 ja kesäkuun 28 päivänä 1906 tehdyissä pöytäkirjoissa.

Myöskin vuosina 1905 ja 1906 on Pietarin konttorin b) Satunnaismolemmille rahanlukijoille sekä vahtimestarille annettu satuntenaisten palkkioitten määrärahasta tavanmukaiset lahjapalkkiot ten määräraha. pääsiäiseksi ja uudeksi vuodeksi, ensinmainittuna vuonna yhteensä 325 ruplaa ja jälkimäisenä 260 ruplaa.

Sitä paitsi on puheena olevasta määrärahasta vuonna 1905 annettu Pankin Kanslistille Neiti H. Olsonille, Ylivahtimestari H. J. Paulinille ja Kotkan konttorin Vahtimestarille A. Kurolelle lahjapalkkioita 250, 300 ja 75 markkaa.

Vuonna 1906 ovat Neiti Olsoni, apulaisvaihtajakasööri Neiti F. Wirzén ja Vahtimestari Paulin saaneet samasta määrärahasta kukin 250, 200 ja 300 markkaa.

Sittekun Johtokunta oli Pankin Kuopion konttorin Konttorikirjurille E. V. Vartiainen myöntänyt kivuloisuuden tähden eron mainitusta toimesta ja Vartiainen, joka lääkärintodistuksen mukaan on työhön kykenemätön, oli pankinhallinnolta anonut vuotuista apurahaa jälellä olevaksi elinkaudekseen, ovat Pankkivaltuusmiehet, jotka siihen nähden, että Vartiainen on ollut vaan lyhyen ajan Pankin palveluksessa, eivät ole katsooneet voivansa hänen anomukseensa suostua, kuitenkin käsitellessään asiaa helmikuun 28 päivänä 1905 hyväksymällä Johtokunnan ehdotuksen päättäneet Pankin varoista antaa Johtokunnan käytettäväksi 2,200 markkaa Johtokunnan annettavaksi sopivina erinä apurahoiksi Vartiainelle.

Sittekun Keisarillinen Senaatti oli hakemuksesta myön- c) Eläkkeitä. tänyt Suomen pankin Porin konttorin Pankinkomisariukselle Hovineuvos Karl Fredrik Levoniukselle maaliskuun 27 päivänä 1906 eron mainitusta toimesta, ovat Pankkivaltuusmiehet seuraavan huhtikuun 21 päivänä Levoniuksen eläkehakemusta esiteltäessä myöntäneet Levoniukselle vuotuisen 6,000 markan elinkautiseläkkeen, joka vastaa hänen pankinkomisariusvirkaansa vuosirahansääntöön mukaan seuraavan palkan täyttä määrää.

Johtokunnan ilmoitettua Pankkivaltuusmiehille, että Johtokunta oli hakemuksen nojalla syyskuun 17 päivänä 1906 myöntänyt eron virasta Pankin Ensimmäiselle Kasöörille Johan Mauritz Ahlforsille, ovat Pankkivaltuusmiehet saman kuukauden 21 päivänä päättäneet myöntää Ahlforsille hänen jälellä olevaksi elinajakseen 5,600 markan vuosieläkkeen eli ensimmäisen kasöörin virkaa seuraavan palkan täyden määrän.

d) Tarve-
rahat.

Johtokunnan ilmoitettua että Porin konttorin tarverahain, 1,000 markan, lisäksi oli vuonna 1904 käytetty 743 markkaa 5 penniä, johtuen osaksi siitä että konttori oli käyttänyt verrattain suuria määriä menoihin, joita ei olisi ollut sanotuista varoista suoritettava, ovat Pankkivaltuusmiehet tammikuun 23 päivänä 1905, suostumalla Johtokunnan esitykseen, mutta huomauttamalla konttorin edellä mainitun menettelyn epäasianmukaisuutta, suostuneet siihen että sanotun vajauksen saa täyttää Pankin varoista.

Syystä että Viipurin konttorin tarverahat, 1,800 markkaa vuodessa, olivat myöskin vuonna 1905 samoin kuin kolmena edellisenä vuonna osottautuneet riittämättömiksi, ovat Pankkivaltuusmiehet joulukuun 21 päivänä 1905 suostuneet siihen, että sanotun määrärahan lisäksi saisi mainittuna vuonna käyttää enintään 900 markkaa.

Syystä että Nikolainkaupungin, Sortavalan, Tampereen ja Viipurin konttorien tarverahat olivat kuluvana vuonna osottautuneet riittämättömiksi, ovat Pankkivaltuusmiehet joulukuun 11 ja 29 päivänä 1906 suostuneet siihen, että mainituissa konttoreissa saisi sanottuna vuonna käyttää määrärahan lisäksi itsekussakin *Smp.* 350, 225, 315: 74 ja 1,700.

Niiden muutettujen määräysten mukaisesti, jotka maaliskuun 5 päivänä 1906 vahvistetussa asetuksessa Suomen Pankin ohjesäännön muuttamisesta eräiltä kohdin on annettu konttorien tarverahoihin nähden, ovat Pankkivaltuusmiehet joulukuun 29 päivänä 1906, suostuen Johtokunnan ehdotukseen, vahvistaneet sanottuja määrärahoja vuonna 1907 maksettavaksi:

Porin, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Kotkan, Mikkelin, Sortavalan, Hämeenlinnan ja Oulun konttoreille 1,000 markkaa, Nikolainkaupungin, Tampereen ja Turun konttoreille 1,200 markkaa sekä Pietarin ja Viipurin konttoreille, toiselle 1,800 ja toiselle 2,800 markkaa.

16 §.

Johtokunnan kirjelmässä maaliskuun 1 päivästä 1906 Vaihtokassain avoinna pito. Pankkivaltuusmiehille huomautettua että siihen asti noudatettu järjestys, jonka mukaan yhtä pääkonttorin vaihtokassaa oli pidetty avoinna k:lo 10:stä aamupäivällä, mutta muita vaihtokassoja samoin kuin konttoria ylipäätään vasta k:lo 11:stä, ei ainoastaan tuottanut erinäisiä haittoja, vaan myös jonkun verran vaaraa, ovat Pankkivaltuusmiehet sanotun kuu-

kauden 10 päivänä, hyväksymällä Johtokunnan samalla tekemän ehdotuksen, määränneet, että kaikkien vaihtokassain tuli siitä lähtien olla yleisölle avoinna k:lo 11—3 eli sinä aikana kuin konttori muutoin pidetään avoinna.

17 §.

Sittekun Valtiosäädät olivat viime ylimääräisillä valtiopäivillä päättäneet, että oli tehtävä ehdotus sellaiseksi säätytalossa toimitettavaksi muutos- ja lisärakennukseksi, kuin eduskuntaudistuksen kautta aikaansaatu muutos eduskunnan kokonpanossa aiheutti, sekä antaneet Pankkivaltuusmiesten toimeksi itse tai valitsemansa komitean kautta tehdä mainitussa suhteessa ehdotuksen, ovat Pankkivaltuusmiehet syyskuun 17 päivänä 1906 vahvistaneet väliaikaisen ohjelman puheena olevia töitä varten sekä antaneet säätytalon arkkitehdille Professori Gustaf Nyströmille toimeksi pääasiallisesti sen mukaisesti valmistaa alustavan ehdotuksen ja piirustukset säätytalon muutosrakennusta varten. Näistä ehdotuksista ynnä mainituista piirustuksista pyydetäisiin sitten, ennenkuin Pankkivaltuusmiehet ryhtyvät asiaa lopullisesti käsittelemään, asiantuntijain lausuntoa.

Pankkivaltuusmiesten sittemmin marraskuun 17 päivänä 1906 saatua tilaisuutta tarkastaa Professori Nyströmin tekemät puheena olevan muutosrakennuksen alustavat luonnospiirustukset päättivät Valtuusmiehet saman kuukauden 19 päivänä Herra Nyströmin esityksestä, että ennenkuin enempään toimeen asiassa käydään, Pankkivaltuusmiesten v. t. puheenjohtaja Herra Hallberg kävisi Herra Nyströmin kera Tukholmassa ja Berlinissä tutustumassa viime aikoina asianomaisia eduskuntakokouksia varten rakennettuihin huoneuksiin.

18 §.

Kirjelmässä Pankkivaltuusmiehille maaliskuun 23 päivänä 1905 oli Pankkivaliokunta huomauttanut, että Valiokunta oli tarkastaessaan Suomen Pankin hallintoa ja tilaa vuosina 1900—1904 kiinnittänyt huomiotaan siihen, että pankkitalon muutosrakennuksessa ylikasööri huone oli sijoitettu niin, että sanottu virkamies oli joutunut varsin erilleen muista, joten ei näyttänyt mahdolliselta, että häntä vastaan suunniteltu hyökkäys olisi menestyksellä toimeenpantavissa. Tämän johdosta ovat Pankkivaltuusmiehet kesäkuun 16 päivänä 1905, *Toimenpiteitä Pankin pääkassan suojelemiseksi.*

Johtokunnan tehtyä Valtuusmiehille ehdotuksen tarpeellisista varokeinoista, valtuuttaneet Johtokunnan niihin ryhtymään.

19 §.

Toimenpiteitä n. s. suurlakon johdosta. Kaupungissa siihen aikaan vallitsevien epäsäännöllisten olojen johdosta kokoontuivat Pankkivaltuusmiehet lokakuun 31 sekä marraskuun 1, 2, 3, 4 ja 6 päivänä 1905 yhteisiin neuvotteluihin Johtokunnan kanssa. Kun Pankin turvallisuus silloin näytti vaativan rajoittamaan liikettä, pidettiin Pankki suljettuna ensinmainittuna päivänä k:lo 1:stä, marraskuun 1 päivänä koko päivä, marraskuun 2 ja 3 k:lo 2:sta ja 4 päivänä koko päivä. Pankinhallintokunnan muut toimenpiteet käyvät selville mainittujen kokousten pöytäkirjoista.

20 §.

Toimenpiteitä Pankin suojelemiseksi hyökkäyksiltä. Venäjän Valtiopankin tšekäläisen haarakonttorin ryöstön tapahduttua maaliskuun alussa 1906 kokoontuivat Pankkivaltuusmiehet ja Johtokunta yhteisesti neuvottelemaan niistä toimenpiteistä, jotka voitaisiin havaita tarpeellisiksi Pankin ynnä sen haarakonttorien suojelemiseksi samallaisilta väkivaltaisuuksilta; ja hyväksyttiin tällöin Johtokunnan esittämä yleinen ehdotus varokeinoiksi, jonka ohella Johtokunta oikeutettiin sen toteuttamiseksi käyttämään tarpeelliset määrärahat, jotka olisi merkittävä kustannusten tiliin.

Niiden levottomuuksien johdosta, joita kaupungissa ilmeni Viaporissa puhjenneen sotilaskapinan yhteydessä, olivat Pankkivaltuusmiehet koolla heinäkuun 31 sekä elokuun 1 ja 2 päivänä 1906, jolloin pankinhallintokunta ryhtyi tarpeelliseksi havaittuihin varokeinoihin.

Sittemmin on, eräillä maamme paikkakunnilla harjoitettujen väkivaltaisuuksien johdosta, Pankkivaltuusmiesten kokouksissa syyskuun 21, lokakuun 9 ja 26, marraskuun 19 ja joulukuun 11 päivänä sanottuna vuonna Johtokunnan esityksestä päätetty erinäisiä toimenpiteitä maaseutukonttorien turvaamiseksi hyökkäyksiltä ja myönnetty tarkoitukseen tarpeelliset määrärahat.

21 §.

Diskontto-komiteat. Pankin maaseutukonttorien diskonttokomiteain jäseniksi ja näiden varamiehiksi on Pankkivaltuusmiesten päätöksestä marraskuun 2 päivänä 1904 vuodeksi 1905 valittu:

Hämeenlinnen konttoriin jäseniksi: Insinööri Johan Henrik Holmén ja Varalääninsihteeri Richard Leonard Vigren, viimeksimainittu paikkakunnalta poismuuttaneen Laamanni Knut Gustaf Mauritz Anthonin sijaan, sekä varajäseniksi Kauppias Anders Gustaf Skogster ja Oikeusneuvosmies Otto Hjalmar Alexander Sundel;

Joensuun konttoriin jäseniksi: Kauppaneuvos Frithiof Napoleon Neppenström ja Kauppias Vilhelm Hämäläinen sekä varajäseneksi: Kauppias Juho Pitko;

Jyväskylän konttoriin jäseniksi: Hovineuvos Adolf Vilhelm von Zweyberg ja Apteekkari Frans Kiljander sekä varajäseniksi: Ratainsinööri Emil Candelin ja Prokuristi Hugo Parviainen;

Kotkan konttoriin jäseniksi: Sijaiskonsuli Olaf Bülow ja Kaupunginkamreeri, Nimituomari Gösta Nordgren sekä varajäseniksi: Insinööri Frans Alfred Collin ja Toinen Kaupunginlääkäri, Lääketieteenlisensiaatti Viktor Hugo Alfthan;

Kuopion konttoriin jäseniksi: Kunnallisneuvos Johan Niskanen ja Pormestari Frans Oskar Möller sekä varajäseniksi: Kauppias Karl Gustaf Grönholm ja Oikeusneuvosmies Klas Verner Vallden;

Mikkelin konttoriin jäseniksi: Kauppaneuvos Carl Fredrik Pöndinen ja Liikennetirehtöörinapulainen August Fredrik Granfelt sekä varajäseniksi: Kapteenit Woldemar Winter ja Karl Gustaf Mortimer Stenius;

Nikolainkaupungin konttoriin jäseniksi: Kauppaneuvos Carl Johan Hartman ja Hovioikeudenkanneviskaali Hugo Albert Malmberg sekä varajäseniksi: Sijaiskonsuli Georg Bucht ja Pormestari Ivar Vilhelm Hasselblatt;

Oulun konttoriin jäseniksi: Kunnallispuormestari Johan Arthur Castrén ja Kauppias Fredrik Adolf Rieki sekä varajäseniksi: Tullinkoittaja Nikolai Adolf Forsström ja Oikeusneuvosmies Torsten Lundberg;

Porin konttoriin jäseniksi: Kihlakunnantuomari, Laamanni Theodor Leopold Eck ja Konttorinhoitaja Claes Gotthard von Rehausen sekä varajäseniksi: Sijaiskonsuli Hugo Rosenlew ja Kaupunginkamreeri Johan Leineberg;

Sortavalan konttoriin jäseniksi: Kihlakunnantuomari Karl Gustaf Berg ja Hovineuvos Alexander Nikolai Hoffman sekä varajäseneksi: Kauppias Vilhelm Sorvali;

Tampereen konttoriin jäseniksi: Kunnallisneuvos Carl Vilhelm Åkerlund ja Apteekkari Thomas Clayhills sekä vara-

jäseniksi: Tehtailija Oskar Björkell ja Nimituomari Valter Björkstén;

Turun konttoriin jäseniksi: Kunnallisneuvos Hans Gustaf Hoffstedt ja Laamanni Oskar Julius Tammelin sekä varajäseniksi: Kauppiaat Robert Magnus Dahlström ja Axel Michael Fredrikson.

Viipurin konttoriin jäseniksi: Kauppaneuvos Vilhelm Hackman ja Rahatoimikamreeri Carl Erik Ahrenberg sekä varajäseniksi: Konsuliasiamies Carl Edvin Ekström ja Hovioikeudenneuvos Egid Villiam Elfvingren.

Diskonttokomiteain edellämäinnittuun kokoonpanoon on tämän kertomuksen käsittämänä aikana tehty seuraavat muutokset:

a) Kuopion konttoriin valittiin, konttorin diskonttokomitean varajäsenen Kauppias Grönholmin kuoltua, Kunnallisneuvosmies J. Fr. Dahlström maaliskuun 21 p:nä 1905 sanotun komitean varajäseneksi.

b) Sittekun myöskin mainitun diskonttokomitean varsinainen jäsen, Kunnallisneuvos Niskanen oli kuollut, määrättiin huhtikuun 20 päivänä samana vuonna Kunnallisneuvosmies Dahlström ja Lääninrahastonhoitaja Kolleeginasessori H. V. Sahlstein, ensinmainittu varsinaiseksi ja Sahlstein varajäseneksi mainittuun diskonttokomiteaan.

c) Mikkelin konttoriin valittiin, sen johdosta että Kapteeni Stenius oli pyytänyt vapautusta diskonttokomitean varajäsenen toimesta, Nimituomari E. E. Rosenqvist huhtikuun 20 päivänä 1905 varajäseneksi Steniuksen sijaan.

d) Viipurin konttorissa määrättiin, sittekun Pankkivaltuusmiehille oli ilmoitettu, että niinhyvin diskonttokomitean molemmat varsinaiset jäsenet olivat erinäisistä syistä estyneet ottamasta osaa komitean töihin, kuin myös toisen varajäsenen Hovioikeudenneuvos Elfvingrenin täytyi sairauden tähden toistaiseksi keskeyttää mainittu toimensa, tammikuun 19 päivänä 1905 Hovioikeudenneuvos F. M. Antell olemaan sanotun kuukauden 22 päivästä puheena olevan diskonttokomitean varajäsenenä, niin kauan kuin Hovioikeudenneuvos Elfvingrenin edellämäinnittua estettä kestäisi.

e) Sen johdosta että Viipurin konttorin diskonttokomitean jäsen Kaupunginkamreeri Ahrenberg oli kuollut, määrättiin sittemmin toukokuun 12 päivänä 1905 Hovioikeudenneuvos Elfvingren ja Kirjakauppias V. Hoving olemaan ensinmainittu varsinaisena ja Hoving varajäsenenä diskonttokomiteassa.

Pankkivaltuusmiesten marraskuun 25 päivänä samana vuonna tekemän päätöksen mukaisesti pyydettiin kaikkia silloisia diskonttokomiteain jäseniä ja varajäseniä pysymään toimissaan myöskin vuonna 1906, kuitenkin siten että

f) Hämeenlinnan konttoriin määrättiin entinen varajäsen Kauppias Skogster jäseneksi Varalääninsihteeri Vigrenin sijaan, joka oli muuttanut paikkakunnalta;

g) Joensuun konttoriin valittiin Kauppaneuvos Neppenström-vainajan sijaan jäseneksi Lehtori J. V. Ronimus sekä paikkakunnalta muuttaneen Hovioikeudenkanslisti Hällströmin sijaan Kauppias Kalle Parviainen;

h) Jyväskylän konttoriin määrättiin varajäseneksi Nimituomari Hj. Hollmerus Ratainsinööri Candelin-vainajan sijaan;

i) Kotkan konttoriin valittiin Tullinhoitaja R. Staudinger varajäseneksi Insinööri Collinin sijaan, joka oli ilmoittanut haluavansa toimesta luopua;

k) Kuopion konttoriin määrättiin Prokuristi R. Brunila varajäseneksi Oikeusneuvosmies Vallénin sijaan, joka oli muuttanut paikkakunnalta; sekä

l) Sortavalan konttoriin otettiin paikkakunnalta muuttaneen Nimituomari Alopaeuksen sijaan varajäseneksi Kauppias O. Kivinen.

Vuonna 1906 ei Pankin haarakonttorien diskonttokomiteain kokoonpanossa ole tapahtunut mitään muutoksia.

Pankkivaltuusmiesten joulukuun 11 päivänä 1906 tekemän päätöksen mukaan pyydettiin kaikkia silloisia diskonttokomiteain jäseniä ja varajäseniä myöskin vuonna 1907 pysymään toimissaan allamainituin poikkeuksin:

Nikolainkaupungin konttorin diskonttokomitean jäseneksi määrättiin Hovioikeudenasessori Malmbergin sijaan toinen varajäsen Pormestari Hasselblatt sekä varajäseneksi Sijaiskonsuli Buchtin sijaan Sijaiskonsuli L. E. Backman; Oulun konttoriin tuli Tullinhoitaja Forsströmin sijaan varajäseneksi Kunnallisneuvos O. G. Laurin; Viipurin konttoriin määrättiin jäseneksi Kauppaneuvos Hackmanin sijaan entinen varajäsen Konsuliasiamies Ekström. Siten avoimeksi joutunut varajäsenen toimi jätettiin toistaiseksi täyttämättä.

22 §.

Johtokunnan esityksestä päättivät Pankkivaltuusmiehet kirjenvaihdon tammikuun 19 päivänä 1905 Pankkivaliokunnalle esittää, että kanslisti Pankin kanslistinvirka ulkomaista kirjeenvaihtoa varten pan-

Ulkomaisen

konttorissa.

taisiin vakinaiseen vuosirahansääntöön ja että siinä tapauksessa palkka, jona oli ollut 4,000 markan palkkio 400 markan korotuksin viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta, määrättäisiin 5,000 markaksi, josta 3,600 markkaa olisi palkkaa ja 1,400 markkaa palkkiota, ynnä lisäksi viiden vuoden nuhteettomasta palveluksesta samassa toimessa kymmenen ja toisten viiden vuoden palveluksesta yhäkin kymmenen prosenttia viran vakinaisesta palkasta, jota lisäystä ei kuitenkaan olisi otettava lukuun eläkkeeseen nähden virasta erotessa.

Pankinhallintokunnan puheena oleva esitys perustui siihen, ettei ollut mitään aihetta pysyttää ulkomaisen kirjeenvaihdon kanslistia siinä verrattain epävarmassa asemassa, jonka palkkiovirka tuottaa, sekä että mainitulla virkailijalla, jolla kuitenkin kielitaitoon nähden täytyi olla erityinen kelpoisuus, oli ainoastaan vähän mahdollisuutta virkaylennykseen Pankin palveluksessa.

Sittekun maaliskuun 5 päivänä 1906 annetussa asetuksessa oli määrätty m. m., että Suomen Pankin kanslistinvirka ulkomaista kirjeenvaihtoa varten oli pantava vakinaiseen vuosirahansääntöön, ovat Pankkivaltuusmiehet huhtikuun 3 päivänä 1906 alamaisuudessa esittäneet sanotun virkamiehen ottamista arvojärjestykseen ja osalliseksi Siviiliviraston leski- ja orpokassaan; ja ovat Pankkivaltuusmiehet sittemmin Keisarillisen Senaatin kirjelmässä seuraavaan kesäkuun 19 päivältä ja Senaatin Valtiovarainoimituskunnan kirjelmässä saman kuukauden 27 päivältä saaneet vastaanottaa ilmoituksen, että puheena oleva virkamies on luettu heinäkuun 15 päivänä 1897 annetun voimassa olevan arvojärjestyksen mukaan kahdenteentoista arvoluokkaan sekä julistettu osalliseksi mainittuun eläkekassaan.

Ulkomaisen kirjeenvaihdon kanslistinviran nykyisen haltijan Herra Paul Hornin hakemuksesta, joka, sittekun virka loi pantu vakinaiseen vuosirahansääntöön, oli huhtikuun 23 päivänä 1906 siihen nimetty, mutta sitä ennen lähes kaksikolmatta vuotta ylimääräisenä virkamiehenä hoitanut siihen kuuluvia tehtäviä, ovat Pankkivaltuusmiehet viimeksi sanotun kuukauden 27 päivänä julistaneet Herra Hornin oikeutetuksi toukokuun 1 päivästä 1906 lukien, Pankin vuosirahansäännön 4 muistutuksen mukaan, nauttimaan hyväkseen palkanlisäystä kaksikymmentä prosenttia puheena olevaa virkaa seuraavasta vakinaisesta palkasta.

Vuonna 1905 joutui Kotkan konttorin pankinkomisariuksen virka avonaiseksi Pankinkomisarius O. Fr. Tauben lokakuun 24 päivänä sanottuna vuonna saatua pyynnöstään virkaeron. Ehdolle sanotun viran jälleentäyttämiseksi oli Johtokunta sittemmin asettanut ensimmäiselle sijalle Sortavalan konttorin Pankinkomisariuksen V. Krogiuksen, toiselle sijalle Tampereen konttorin Kasöörin M. Sabellin ja kolmannelle sijalle Viipurin konttorin Kasöörin V. E. Thesleffin. Pankkivaltuusmiehet jättivät asian alamaisen esityksensä kera joulukuun 29 päivänä 1905 Keisarillisen Senaatin ratkaistavaksi puoltaen virkaan Pankinkomisarius Krogiusta, joka myös sittemmin helmikuun 20 päivänä 1906 nimitettiin Kotkan konttorin pankinkomisariukseksi.

Suomen Pankin Porin konttorin pankinkomisariuksen viran tultua maaliskuun 27 päivänä 1906 avonaiseksi sen johdosta, että Pankinkomisarius Hovineuvos K. F. Levonius oli sanottuna päivänä pyynnöstään saanut virkaeron, asetti Johtokunta ehdolle viran jälleentäyttämiseksi ensimmäiselle sijalle Pankin Toisen Kamreerin Filosofianmaisteri E. Enkvistin, toiselle sijalle Joensuun konttorin Pankinkomisariuksen K. E. Bromsin sekä kolmannelle sijalle Kotkan konttorin Pankinkomisariuksen Filosofianmaisteri V. Krogiuksen. Näistä sai Toinen Kamreeri Enkvist Pankkivaltuusmiesten puoltosanan virkaan; ja nimitti Keisarillinen Senaatti sittemmin kesäkuun 19 päivänä 1906 hänet siihen.

Sortavalan konttorin pankinkomisariuksen tultua nimitetyksi yhtäläiseen toimeen Kotkan konttorissa asetti Johtokunta siten avonaiseksi tulleeseen pankinkomisariuksen toimeen ensinmainitussa konttorissa ehdolle Pankin pääkonttorin Toisen Kirjanpitäjän V. F. Steniuksen, Tampereen konttorin Kasöörin Nimituomari M. A. Sabellin ja Viipurin konttorin Kasöörin V. E. Thesleffin. Pankkivaltuusmiesten asiasta antaman lausunnon mukaisesti nimitti Keisarillinen Senaatti toukokuun 29 päivänä 1906 Steniuksen Sortavalan konttorin pankinkomisariukseksi. Pankkivaltuusmiesten määräyksestä Pankinkomisarius Krogius kuitenkin hoiti mainittua konttoria kesäkuun 1 päivään, ja Kotkan konttoria hoiti sinä aikana sikäläinen Kasööri M. Bergroth.

Virkavapautta osaksi kivulloisuuden ja osaksi yksityisten asiain tähden ovat puheena olevana aikana nauttineet allamainittujen konttorien hoitajat, nimittäin:

Pankinkomisariuksen virat.

Porin konttorin hoitaja, Hovineuvos K. F. Levonius heinäkuun 15 päivästä elokuun 15 päivään 1905, sitten kaksi kuukautta, lokakuun 15 päivästä vuoden loppuun sekä tammikuun 1 päivästä 1906 seuraavan maaliskuun 27 päivään, jolloin Levonius, niinkuin edellä mainittiin, pyynnöstä sai virkaeron;

Hämeenlinnan konttorin hoitaja B. Sundgren heinäkuun 20 päivästä elokuun 5 päivään 1905 sekä elokuun 15 päivästä s. k. 31 päivään 1906;

Joensuun konttorin hoitaja E. Broms kolme viikkoa tammikuun 31 päivästä 1905;

Jyväskylän konttorin hoitaja I. O. Ruotzi joulukuun 18 päivästä 1905 kuusi viikkoa sekä elokuun 1906;

Kotkan konttorin hoitaja Taube lokakuun 9 päivästä s. k. 24 päivään 1905 sekä Krogius heinäkuun 1906;

Kuopion konttorin hoitaja O. Vallenius elokuun 1 päivästä s. k. 15 päivään 1905 sekä elokuun 13 päivästä s. k. 31 päivään 1906;

Mikkelin konttorin hoitaja K. G. Åkesson heinäkuun 16 päivästä s. k. 31 päivään 1906;

Oulun konttorin hoitaja E. Rehnback syyskuun 1 päivästä 1905 kaksi viikkoa sekä heinäkuun 1906;

Tampereen konttorin hoitaja E. Grönvik tammi-, helmi- ja maaliskuun 1906, heinäkuun 5 päivästä elokuun 12 päivään sekä lokakuun 10 päivästä vuoden loppuun;

Turun konttorin hoitaja A. Gripenberg tammikuun 15 päivästä helmikuun loppuun 1906;

Viipurin konttorin hoitaja K. Basilier heinäkuun 1905;

Pietarin konttorin hoitaja O. Lindberg helmikuun 20 päivästä 1905 kaksi viikkoa, maaliskuun 6 päivästä s. k. 20 päivään sekä elokuun samana vuonna ynnä elokuun 20 päivästä syyskuun 10 päivään 1906 sekä seuraavan marraskuun 28 päivästä joulukuun 11 päivään.

Edellä mainittujen virkavapauksien aikana ovat Pankkivaltuusmiesten määräyksestä pankinkomisariuksentoimia säännöllisesti hoitaneet asianomaisten konttorien kasöörit.

Muutoin on kesälomaa myönnetty konttorien hoitajille kuukausi, jonka ohessa Johtokunta on mainituille hoitajille hakemuksesta myöntänyt lyhempää virkalomaa, ei kuitenkaan viikkoa enempää kerrallaan.

24 §.

Sittekun Suomen Pankin Johtokunnan puheenjohtaja Pankinjohtaja Karl Theodor Alexander Wegelius oli joulukuun 11 päivänä 1906 armosta nimitetty ja määrätty senaattoriksi ja Keisarillisen Suomen Senaatin Talousosaston jäseneksi, ovat Pankkivaltuusmiehet, Pankinjohtokunnan esityksestä, saman kuukauden 13 päivänä määränneet Ylikamreeri Arthur Brobergin toistaiseksi, ei kuitenkaan kahta kuukautta kauempaa, hoitamaan yhtä johtajanvirkaa Pankissa.

Sittemmin oli Pankkivaltuusmiehillä mainitun joulukuun 29 päivänä tilaisuutta antaa lausunto edellä mainitulla tavalla avoimeksi joutuneen Johtokunnan puheenjohtajantoimen jälleen täyttämistä.

25 §.

Kun Keisarillinen Senaatti oli antanut asettamalleen komitealle toimeksi tehdä valmistavan ehdotuksen muun muassa uudeksi valtiopäiväjärjestykseksi, ja silloin voimassa olevassa valtiopäiväjärjestyksessä oli Suomen Pankin tilaa ja hallintoa koskevia säännöksiä, jotka niinmuodoin tulisivat komitean harkittaviksi, oli Pankkivaltuusmiehistä näyttänyt asianmukaiselta saattaa sanotun komitean tietoon Valtuusmiesten käsitys siitä, mitä sanottujen säännösten pitäisi uudessa valtiopäiväjärjestyksessä sisältää. Tähän nähden ovat Pankkivaltuusmiehet kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1905 komitealle antaneet sellaisen lausunnon asiasta kuin sanottuna päivänä tehdystä pöytäkirjasta tarkemmin käy selville.

26 §.

Pankkivaltuusmiehet päättivät marraskuun 19 päivänä 1906, että Valtuusmiesten kirjelmät oli tästä lähin laadittava myös suomeksi; ja oli puheenjohtajan kehotettava Johtokuntaa ottamaan harkittavakseen mahdollisuutta sanotun kielen käytännön lisäämiseen pankin kirjeenvaihdossa.

27 §.

Tammi-, helmi- ja maaliskuussa 1905 toimivat pankkivaltuusmiehinä Herrat Donner, puheenjohtajana, sekä Stjernvall, Hallberg ja Meurman. Huhtikuun 1 päivänä sanottuna vuonna pidetyssä kokouksessa esiteltiin otteet Ritariston ja

Pankinjohtokunta.

Lausunto aiotussa uudessa V. J:ssä olevista pankkivalt. miehiä koskevistä määräyksistä.

Suomen kielen käytäntö pankin hallinnossa.

Pankkivaltuusmiesten virantoimitus.

Aatelin sekä Pappis-, Porvaris- ja Talonpoikaissäätöjen edellisen maaliskuun 28 päivänä tehdyistä pöytäkirjoista, joista näkyi, että asianomaiset säädöt olivat sanottuna päivänä valtuusmiehiksi valinneet Herra Stjernvallin, vapaaherra Palménin sekä Herrat Hallbergin ja Ståhlbergin. Samassa tilaisuudessa valittiin Pankkivaltuusmiesten puheenjohtajaksi Herra Stjernvall ja varapuheenjohtajaksi Herra Hallberg. Sittekin Herrat Stjernvall ja Ståhlberg joulukuun 1 päivänä 1905 oli armosta nimitetty ja määrätty senaattoreiksi ja Keisarillisen Suomen Senaatin Talousosaston jäseniksi, joten mainitut Herrat, Valtuusmiehille annetun johtosäännön 10 §:n mukaisesti, eivät voineet toimia Pankkivaltuusmiehinä, on puhetta Pankkivaltuusmiesten kokouksissa johtanut varapuheenjohtaja Herra Hallberg. Valtuusmiehinä toimivat sittemmin Ritariston ja Aatelin puolesta Vapaaherra Wrede ja Talonpoikaissäädyn puolesta Herra Svinhufvud syyskuun loppuun 1906 sekä siitä lähtien vuoden loppuun viimeksi mainitun sijassa Herra Ahmavaara.

Tilapäisen esteen sattuessa ovat pankkivaltuusmiehinä toimineet varamiehet Herra Ahmavaara, Vapaaherra von Bonsdorff sekä Herrat Boisman, Hjelt, Nissinen, Polón, Renlund ja Ståhlberg.

Helsingissä, toukokuun 28 päivänä 1907.

Mauritz Hallberg.

Otto Wrede.

E. G. Palmén.

P. Ahmavaara.

Filip Grönvall.

EHDOTUS

SUOMEN PANKIN

OHJEKIRJAKSI

Liitteitä.

Antain sekä Pappis, Pervaris ja Talousopettajien yhdistyksen maaliskuun 28 päivänä tehdystä päätöksestä, josta on käyty 28. 11. 1907 asiassa, on tässä työssä toimittanut valtuutusmiehenä valitut Herrat Stjernvall, varapuheenjohtaja, ja Antain, puheenjohtaja, ja Herrat Hallbergin ja Ståhlbergin. Samassa kokouksessa valittiin Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajaksi Herrat Stjernvall ja varapuheenjohtajaksi Herrat Hallberg ja Antain. Herrat Stjernvall ja Ståhlberg 1 päivänä 1907 on antaneet ja vahvistaneet työtään ja toimintansa Suomen Säästö- ja Talousopettajien liiton nimillä. Heillä on valtuutus maaliskuun 28 päivänä 1907 tehdystä päätöksestä. Heillä on valtuutus toimia Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Heillä on valtuutus toimia Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Heillä on valtuutus toimia Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana.

Liitteitä

Taloudenjohtaja ja varapuheenjohtaja
Herrat Stjernvall ja Antain
Varapuheenjohtaja ja taloudenjohtaja
Herrat Hallberg ja Ståhlberg
Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana
Herrat Stjernvall ja Antain
Varapuheenjohtaja ja taloudenjohtaja
Herrat Hallberg ja Ståhlberg

Helsingissä, tammikuun 28 päivänä 1907.

Mauritz Hallberg

Otto Wreda, E. G. Palmén, P. Ahmavirta.

Pää-Ostos.

ostaa ja myyde rahaksi lyötyä ja lyömätöntä kullaa ja hopeaa, ja myyde valtuutettujen, velkittäjien ja korkoipijain myyde Suomen rahaa määrätin ostotkassa, siellä maksettavia, missä pankilla on konttori tai asuinasto; ostaa ja myyde muun rahalaikin määrätin seteleitä, vekseliä ja osotkasia; vastaa Suomen markoin maksettavista vekselistä, jotka kotimainen toimitus on maksettavaan hyväksytyt, sekä muunkin nimkään ja valtuutettujen, velkittäjien ja korkoipijain myöntämien määrätin rahain, kassojen, metallien, valtion- ja valtiopapereiden, obligatioiden, osakkeiden, kiinteistöjen, pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana Herrat Stjernvall ja Antain, varapuheenjohtaja ja taloudenjohtaja Herrat Hallberg ja Ståhlberg 1 päivänä 1907 on antaneet ja vahvistaneet työtään ja toimintansa Suomen Säästö- ja Talousopettajien liiton nimillä. Heillä on valtuutus maaliskuun 28 päivänä 1907 tehdystä päätöksestä. Heillä on valtuutus toimia Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana. Heillä on valtuutus toimia Pankkivaltuutusmiehenä puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana.

**EHDOTUS
SUOMEN PANKIN**

OHJESÄÄNNÖKSI

I LUKU.

Yleisiä määräyksiä.

1 §.

Suomen Pankilla, joka on Suomen Kansaneduskunnan takuun ja hoidon alainen, on tarkoituksena maan raha-asiain pitäminen vakavalla ja turvallisella kannalla sekä maan rahaliikkeen edistäminen ja helpottaminen.

2 §.

Pankilla on oikeus antaa liikkeeseen seteleitä II luvussa säädettyjen perusteiden mukaan; ja sen tehtävä on:

liikkeestä ja liikkeeseen vaihtaa pankin seteleitä ja Suomen metallirahaa;